

KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

Prawda wojny

Wilno przeszło wczoraj chrzest ogólny. Wiadomość o skutkach bombardowania podajemy na innym miejscu. Zresztą, Wilnianie znają je z wersji podawanej z ust do ust. Jak zwykle ucierpiała najdotkliwiej ludność cywilna.

Oglądając dzieło zniszczenia, myśląc o cierpieniach ofiar, chcemy znaleźć jakiś sens, jakieś wytłumaczenie tych potworności. Po co? W imię czego?... Odpowiedzi na to pytanie znaleźć nie możemy.

Gdy w roku 1920 wroga, niszcząca nawała szła na ziemię polską, sprawa nasza była równie czysta. Ale wtedy rozumieliśmy siłę, która pchała tamte masy. Do walki gnała je wizja rewolucji powszechnej, ślepa wiara w abstrakcyjną doktrynę obiecującą raj na ziemi. Chodziło o pewne hasła uniwersalne. Złe i mylne, ale hasła w których słuszność wierzone po drugiej stronie.

W imię czego napadają nas Niemcy? W imię czego bombardują nasze miasta, zabijają ludzi? Przecież nie chodzi o żadną inną, nową koncepcję świata i inną koncepcję człowieka. Z brutalną szczerością mówi się o hegemonii rasy.

Hegemonia jednej rasy — to znaczy przemoc owej rasy nad innymi. A więc brutalny egoizm. Prawo silniejszego do uciemiężenia słabszego. Innych, wyższych celów nie ma Hitler w tej wojnie.

Lotnik niemiecki, który rzuca bombę na Wilno napewno nie zna Polski ani kultury polskiej. Może nigdy z żadnym Polakiem nie rozmawiał. Za pewne nie zna nic poza Niemcami. Wychowano go w kompletnej ignorancji i izolacji. Zna Niemcy i rozumie egoizm własnego narodu. Egoizm ten, jako prawo najwyższe, usiłuje się światu narzucić przemocą.

Rozpetując wojnę, mieli Niemcy jakąś kalkulację, kierowały się jakimś rachubami. Ale, napewno, rachunek nie był ścisły. Pominięto czynnik którego Hitler nie rozumie, a który przecie istnieje, działa i zwycięża. Niemcy uległy zaślepieniu, nie rozumieli jak wielką siłę stanowi prawda. Prawda jedna, absolutna i uniwersalna. Wynikiem prostym tej prawdy jest zasada człowieczeństwa, zasada wolności i godności człowieka, jej dalszą konsekwencją jest miłość i pokój.

Tego wszystkiego dziś w Niemczech nie rozumieją. Jak pięknie pisze głęboki, katolicki myśliciel niemiecki F. W. Förster „duch pruski zabił w Niemczech ducha chrześcijańskiego. A duch pruski to prymitywny kulis i gwałtu. Na tym polega dynamika Niemiec hitlerowskich, ale w tym też także leży ich słabość. Historia poucza, że nigdy jeszcze siła nie potrafiła zgnębić prawdy.

Przed dwoma tysiącami lat ukrzyżowano Prawdę, złożono do grobu przywalono kamieniem i straż u grobu postawiono. A przecie zwyciężyła.

Dlatego wojna obecna jest w życiu polskim czynnikiem moralnym niezwykłej doniosłości.

Broniąc uniwersalnych zasad chrześcijańskich, tym mocniej wszczepiamy je w duszę narodu i w kulturę polską.

Drugi batalion ochotniczy obrony Warszawy

W Warszawie odbyło się zaprzęgnięcie 2 batalionu ochotniczego. Batalion złożył uroczystą przysięgę pod

Na Wilno zrzucono około 200 bomb Zabito dzieci i kobiety

W dniu wczorajszym lotnictwo niemieckie dokonało kilkakrotnych nalotów na miasto Wilno.

Rzucono około 200 bomb na różne dzielnice miasta. Są ranni i zabici, przeważnie dzieci i kobiety.

Uszkodzona radiostacja baranowicka

Wczoraj podczas bombardowania Baranowicz została uszkodzona radiostacja baranowicka. Ofiar w ludziach nie było. Do czasu naprawy radiostacja Baranowicze będzie nieczynna.

Bohaterska obrona Warszawy budzi podziw w całym świecie

„Osserwatore Romano“ pisząc o sytuacji polskiej, stwierdza, że bohaterska obrona Warszawy stanowić będzie jeden z najwspanialszych rozdziałów tej wojny, w której odwaga i patriotyzm łączą się z talentem wojskowym.

Wojsko niemieckie na polu na stale rosnące przeszkody. Ostatnie deszcze tamują ruch wojsk niemieckich.

Wojna i polityczny przywódca Indji mahatma Ghandi przesłał depeszę do Paderewskiego z wyrazami głębokiej sympatii dla narodu polskiego w obecnej wojnie.

Między Renem a Mozela

W opublikowanym komunikacie francuskiego dowództwa wskazuje się, że na froncie zachodnim oddziały francuskie w dniu wczorajszym osiągnęły duży sukces w sensie okupowania nowych terenów, zabierając przy tym liczne jeńców i sprzęt wojenny. W Paryżu i Londynie informuje się, że wojska francuskie posunęły się na froncie o długość 20 km., zajmując pas o szerokości półtora km. To posunięcie nastąpiło w rejonie od południa na południowy wschód od Saarbrücken.

Francuskie lotnictwo dokonało bombardowania ciężkiej artylerii niemieckiej znajdującej się na linii Zygfryda. Według opinii specjalistów potęgująca się działalność ciężkiej artylerii niemieckiej wskazuje, iż dowództwo niemieckie zaczyna poświęcać więcej uwagi operacjom na zachodzie.

Podkreśla się również, iż wojska francuskie stosują obecnie nową metodę wojny, dotychczas nie znaną nieprzyjacielskiemu dowództwu, a to systematycznie rozbijając nieprzyjacielskie wzmocnienia.

Ciężkie walki toczą się w dalszym ciągu w rejonie Saarbrücken, który wojska francuskie okrążyły z trzech stron.

Front francuski przebiega na przestrzeni 144 km między Renem a Mozela przez terytorium niemieckie. Pomimo ostatnich ulewnych deszczów akcja wojsk francuskich na linii Zygfryda nie osłabła. Przy pomocy czołgów zdobyto kilka nowych ważnych punktów strategicznych. Urzędowy komunikat francuski wspomina o wzięciu do niewoli jeńców. Podczas tych walk francuskie wojska obrzucają ze specjalnych aparatów bombami ciężką artylerię niemiecką.

Wojska francuskie odniosły zwycięstwo na granicy Niemiec z księstwem Luksemburskim. Akcję wojsk francuskich poprzedziły czołgi.

„Lavoro Fascista“ opisując działania sprzymierzonych armii na froncie zachodnim podkreśla silne uderzenie wojsk francuskich. Dziennik dodaje, że znaczna ilość samolotów niemieckich została zestrzelona w okolicy Saarbrücken, które jest poważnie zagrożone. Dziennik wyraża uznanie również dla angielskiej ekspedycji.

Główny atak na linii Zygfryda nastąpi jeszcze w tym tygodniu

NOWY JORK, (Pat). Wojenny korespondent „New York Times“ stwierdza szczególną siłę uderzenia Francuzów na Saarbrücken.

Zdaniem korespondenta, Francuzi starają się zdobyć Saarbrücken dla 2 przyczyn: 1) zdobycie Saarbrücken ma znaczenie moralne, gdyż odpowiednio podzielałoby na armię niemiecką, 2) Saarbrücken stanowi ważny punkt strategiczny, z którego armia francuska mogłaby rozwinąć dalszą akcję. Według korespondenta główny atak na linię Zygfryda nastąpi po skoncentrowaniu sił francusko-brytyjskich, czego należy oczekiwać jeszcze w tym tygodniu.

KOWNO, (Pat). „Lietuvos Žinios“ cytując prasę włoską, zaznacza, że we Włoszech po posiedzeniu wojennej rady naczelnej angielsko-francuskiej utrwała się przekonanie, że sprawa pokoju nie może być rozważana dopóki Niemcy nie wycofają swoich wojsk z całego terytorium Polski.

Nadzwyczajna sesja sejmiku litewskiego

KOWNO, (PAT). W dniu 15 bm. został zwołany sejm litewski na nadzwyczajną sesję jesienną. Z okazji otwarcia sesji sejmowej premier gen Czerniusz wygłosił przemówienie, w którym zaznaczył, że sejm rozpoczyna swą pracę w ciężkim czasie wojny, którą prowadzą dwaj najbliżsi sąsiedzi Litwy. W konflikcie wielkich państw — mówił m. in. gen. Czerniusz — wraz z innymi państwami bałtyckimi

Anglia ostrzega Niemcy

Za bombardowanie ludności polskiej będą bombardowane miasta niemieckie

LONDYN, (Pat). „Times“ w dzisiejszym numerze zamieszcza wezwanie do Hitlera, w którym rząd angielski uprzedza Niemcy przed napadami na ludność cywilną polskich bezbronnych miast.

JEŻELI NIEMIECKIE SIŁY WOJSKOWE BĘDĄ KONTYNUOWAŁY NISZCZENIE SPOKOJNEJ LUDNOŚCI, WOJSKA ANGIELSKIE I FRANCUSKIE ODPOWIEDZĄ W TEN SAM SPOSOB I ROZPOCZNĄ BOMBARDOWANIE MIAST NIEMIECKICH.

W tym ostatnim wypadku wojna przeistoczy się w straszną masakra ludności cywilnej, odpowiedzialność za którą poniosą wyłącznie Niemcy.

Zbombardowana siedziba nuncjusza apost.

Do Miasta Watykańskiego nadeszła wiadomość z Warszawy, że w siedzibę nuncjusza apostolskiego trafiła bomba w czasie nalotu niemieckich bombowców. Ofiar nie było bo nikt już tam nie zamieszkuje, gdyż nuncjusz udał się do nowej siedziby rządu polskiego.

Wytrwać!

Wczorajsza warszawska prasa po południowej przynosi wiadomości z bezpośredniego frontu Warszawy, jak też wiadomości o działalności armii polskiej na terenie całej Rzeczypospolitej oraz wojska sprzymierzonych na zachodnim froncie.

Omawiając sytuację w kraju „Kurjer Warszawski“ pisze, że „wytrwać i przetrzymać“ — oto hasło dnia.

Charakterystyczną cechą obecnej wojny jest ciągłe przesuwanie się frontu. Tę cechę podkreślił w przemówieniu wczoraj płk Wacław Lipiński. Wojna ta jest ruchoma. Sytuacja obecna jest b. niepomyślna dla wojsk niemieckich. Oddziały nieprzyjacielskie są przelatane oddziałami naszymi. Ostatnie posunięcia niemieckie można określić, jako straty o charakterze widowiskowym. Na zachodnim froncie lada chwila armia francuska przystąpi do wielkich operacji i przełamie najsilniejsze linie obronne Niemiec. „Kurjer Warszawski“ kończy słowami, że w tym stanie rzeczy jest hasłem chwili „wytrwać i przetrzymać“, gdyż ostateczne zwycięstwo będzie nasze.

Jak donosi „Goniec Warszawski“ wiele wiadomości przychodzi z opóźnieniem. Dotychczas nie było wiadomości, iż w nocy z niedzieli na poniedziałek nasze „Iosie“ z Poznania dokonały bombardowania lotnictwa nieprzyjacielskiego. Miara odwagi był fakt posługiwania przez naszych bohaterów lotników reflektorami. Rozgromieniu poważnej ilości samolotów nieprzyjacielskich należy przypisać, iż ostatnie napady na Warszawę są coraz rzadsze.

Śmierć adiutanta Hitlera otacza tajemnica

Z Niemiec nadeszła wiadomość o śmierci Ernsta Balscha adiutanta i bliskiego przyjaciela Hitlera. Balsch zmarł na froncie. Tajemnica jaką otacza się jego śmierć, jest przyczyną licznych pogłosek:

Dotychczas szerze przestrzegaliśmy neutralności, tę samą szczerą zachowamy i nadal. Celem przestrzegania neutralności byliśmy zmuszeni wzmacnić nasze siły zbrojne.

W dalszym ciągu przemówienia premier Czerniusz stwierdził, że trudności doby obecnej wymagają od narodu litewskiego karności, jednności i zdecydowania zarówno w życiu państwowym, jak społecznym.

Niemcy usiłują skłecić nową „oś”

SZTOKHOLM, (PAT). Korespondent „Achtionbladet” podkreśla w artykule na desłanym z Berlina, iż wyjaśnia się obecnie, że głównym celem wszechłej przez Rzeszę wojny jest chęć rozprawy z Anglią.

Mając to na widoku niemiecka dyplomacja usiłuje na gwałt skłecić w tym wypadku oś łączącą Berlin, Moskwę i Tokio,

aby w ten sposób stoczyć z Wielką Brytanią bój na dwóch frontach europejskim i azjatyckim. Pomimo jednak kokietałwa nia Japonii i ZSRR dyplomacja niemiecka spotyka się z chłodnym przyjęciem wszelkich propozycji dalej zmierzających. Ze względu na istnienie paktu niemiecko-sowieckiego, któremu w Berlinie pragnie się nadać specjalne znaczenie, przekracza

jące ramy normalnej umowy o nieagresji, stosunki Moskwy z Rzeszą nie wydały, jak dotąd, żadnych realnych rezultatów. Trudno jest obecnie skonstatować istnienie jakiegokolwiek ścisłej współpracy między tymi dwoma państwami. Na razie — jak twierdzi korespondent — może być tylko mowa o niemieckim flirtie z Moskwą.

Bezsilność Rzeszy na oceanach

LONDYN. (Obsł. sp.). Niemiecka zapowiedź o prowadzeniu bezwzględnej wojny na morzu, lądzie i powietrzu, o czym doniesiła wczoraj korespondenci berlińscy pism budapeszteńskich, w tej liczbie urzędowy „Pester Lloyd” stanowi dziś jeden z zasadniczych tematów dnia dla prasy londyńskiej.

„Nevs Cronicle” pisze: Niemcy nie potrzebują zapowiadać barbarzyńskich metod prowadzenia wojny na lądzie, morzu i powietrzu. W ciągu dwóch tygodni wojny bieżącej, nowoczesni Hunowie przedstawili się w całej swej „wspaniałości”. 1.500 ZAMÓRDOWANYCH CYWILÓW, KOBIEC I DZIECI W POLSCE przez bomby, świadomie zrzucone przez lotników niemieckich na skupiska ludności cywilnej.

Niemieckiej zapowiedzi prowadzenia bezwzględnej wojny na morzu, Anglia nie może jednak traktować poważnie. Jest to tylko streszczenie, bo według danych admiralicji angielskiej, pisze dalej pismo angielskie, niemiecka flota nadwodna i podwodna nie jest w stanie, jak to miało miejsce podczas wojny światowej, zagrozić żegludze na oceanie Atlantykem.

Według danych statystycznych dostarczonych admiralicji angielskiej przez Intelligence Service w dniu 1-go stycznia 1939 r. Niemcy posiadali flotę podwodną, składającą się z 60 jednostek. Z tej liczby TYLKO 5 ŁODZI PODWODNYCH MIAŁO WYPORNOŚĆ 500 TON I POSIADAŁY BAZY LOTNICZE.

Tylko te łodzie zdolne są do wypłynięcia na ocean Atlantyk i do dokonywania napadów na statki pasażerskie i handlowe, jak zdarzyło się ze statkiem pasażerskim „Athenia”, storpedowanym przez łódź podwodną U. 27.

13 łodzi podwodnych o wyporności 250 ton każda mogą operować JEDYNI NA TERENIE MORZA BAŁTYCKIEGO I PÓLNOCNIEGO. mogą się one odważyć na wycieczki w kierunku brzegów angielskich oraz francuskich, lecz na Atlantyk nie pójda.

Wobec tego, zdaniem angielskich rzeczoznawców morskich, Niemcy przy najlepszej chęci niezdolne są do jakiegokolwiek akcji na oceanie Atlan-

tykiem, zaś wojna z niemiecką flotą podwodną na terenie mórz europejskich jest już w pełnym toku.

Agencja „Rautera” ogłosiła dziś obszernie sprawozdanie o dotychczasowych wynikach wojny morskiej. Ze sprawozdania tego wynika, że początkowe powodzenie akcji niemieckich łodzi podwodnych przypisać należy podstępowi niemieckiemu.

Admiralicja niemiecka na parę tygodni z góry znała dokładnie dzień, w którym armia niemiecka rozpocznie agresję i dlatego momentalnie rozpoczęła operacje morskie, uzyskując pewną przewagę na morzu i ZASKAKUJĄC okręty angielskie i francuskie, które żeglowały bez ochrony.

Obecnie jednak akcja przeciwko niemieckim łodziom korsarskim i jednostkom floty nadmorskiej jest już w pełnym toku i przyniosła już znaczne wyniki. Ażkolwiek admira-

licja angielska narazie nie ogłasza ze względów wojskowych numerów oraz liczby zatopionych łodzi podwodnych, to jednak stwierdzić należy, że NIEMIECKA FLOTA PODWODNA PONIOSŁA JUŻ OLBRYMIE STRATY.

Rzeczoznawca dla spraw morskich dziennika londyńskiego „Observer” donosi, że flota angielska zaopatrzona jest w specjalny typ niedużych łodzi podwodnych, przeznaczonych wyłącznie do walki z piratami podwodnymi. Łodzie te odznaczają się niezwykłą szybkością zarówno na powierzchni jak i pod wodą, ZAOPATRZONE SĄ W SPECJALNE DZIAŁA ARTYLERII PODMORSKIEJ, KTÓRYCH OBSTRZAŁ NISZCZY BARDZO SZYBKO ŁÓDZ PODWODNĄ.

Łodzie te zostały wynalzione i zbudowane na początku br. Anglia posiada ich z górą 60.

List matki-Niemki do radia francuskiego

PARYŻ. (Obsł. sp.). Nowoczesna wojna prowadzi się nie tylko na frontach, tylko przy pomocy czołgów, samolotów i innej broni. Wojnę prowadzi się również przy pomocy radiostacji. „Pociski eterowe” radiostacji państw sprzymierzonych są dla obecnego reżimu Niemiec tak samo niebezpieczne, jak działania wojsk.

Świadczy o tym znane już zarządzenie niemieckie, zabraniające słuchania radia zagranicznego pod groźbą kary śmierci. Nie mniej jednak w Niemczech słucha się tych audycji. Nie tylko słucha się, lecz znajdują one odźwięk w sercach niemieckich. Niekiedy słuchacze usiłują nawet nawiązać kontakt z radiostacjami nadawczy mi. Ubiegłej nocy opowiedział o tym speaker radiostacji Paris P. T. T., nadającej komunikaty dla słuchaczy niemieckich. Jak się okazuje otrzymał on przed wczoraj wczoraj list matki-Niemki wysłany z Niemiec 4 bm., t. zn. w 4 dni po wybuchu wojny, drogą okrężną przez Holandię.

„Jestem Niemką, pisze autorka tego listu. Mąż mój poległ w wojnie światowej w walkach pod Verdun, obecnie został powołany do wojska mój syn i odesłany na front zachodni. Obawiam się że zginie tak samo jak zginął

jego ojciec. Słyszałem dzięki waszemu radiu szlachetny list Daladiera skierowany do naszego kanclerza w sprawie obrony pokoju i wysłuchałam naturalnie odpowiedzi naszego kanclerza, odpowiedzi, która pchała Europę do wojny. Wiem bardzo dobrze, że całkowitą winę za wybuch wojny ponosi Hitler. Uważam, że nie ma sensu walczyć o kawał ziemi o nowe zdobycze, o cudze dobro. Zapewniam, że naród niemiecki nie czuje nienawiści do Francuzów. Mam nadzieję, że wojna zostanie szybko przerwana i pokój osiągnięty”.

Jednocześnie speaker ogłosił inny list — list matki Francuzki, której syn również został powołany do wojska. W jakiej szczęśliwszej pozycji moralnej znalazła się matka-Francuzka. „Wiem pisze ona, że syn mój został zaciągnięty pod sztandary, ponieważ Hitler zagraża Francji i jej sojusznikom. Mój mąż walczył mężnie podczas wojny światowej. Spodziewam się tego samego również od mego syna ażkolwiek największym moim pragnieniem jest pokój”.

Dziwnie wzruszająco brzmiał głos speakera, gdy odczytywał oba listy, listy matek, których synowie znaleźli się w pierwszej linii ognia.

Masowe aresztowania w Czechach

BERLIN, (Pat). Niemieckie Biuro Informacyjne komunikuje z Pragi, że z uwagi na bezpieczeństwo w tzw. protektoracie czeskim i morawskim przeprowadzono w ostatnich dniach szereg aresztowań. Liczba aresztowanych nie jest podana.

Znamienna ta wiadomość podana przez oficjalną agencję wskazuje wyraźnie na wrzenia jakie panują w okupowanych Czechach, a przyznanie się do tego świadczy o niemożliwości, ze względu na rozmiary, ukrycia tego faktu.

Strajki w Niemczech

Anglia pogłębiła blokadę gospodarczą agresora

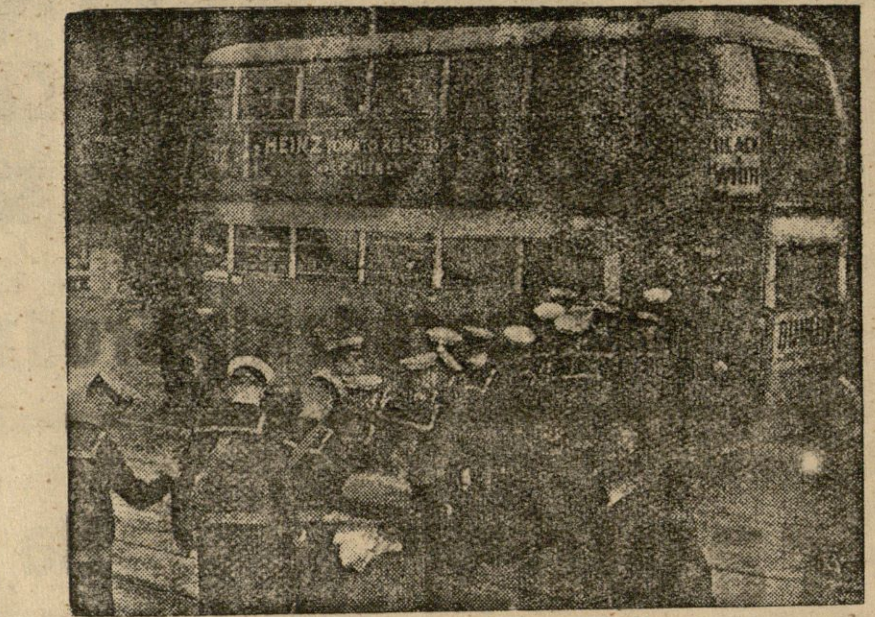
PARYŻ. (Obsł. sp.). W ciągu ostatniego tygodnia w wielkich zakładach Oppela, pracujących wyłącznie dla armii (czołgi) wybuchł strajk. Robotnicy zabarykowali się w fabryce i porzucili pracę. Oddziały Gestapo szturmem zdobyli budynki fabryczne. Przeprowadzono liczne aresztowania. Prasa jednak w tych wielkich zakładach zbrojeniowych, została zahamowana.

Donoszą również o strajkach w innych

fabrykach amunicji. Himmler z całą bezwzględnością łepi tego rodzaju wystąpienia, a mimo to strajki w niemieckim przemyśle zbrojeniowym są na porządku dziennym.

Dzienniki szwajcarskie donoszą również o znacznym pogorszeniu się sytuacji ekonomicznej na terenie całych Niemiec.

Tym się tłumaczy ostatnie etaki prasy niemieckiej przeciwko Chamberlainowi, którego Berlin oskarża o chęć... wyglo-

Oddział rezerwistów marynarzy floty brytyjskiej przewożony do miejsca przeznaczenia autobusami.

Anglicy bombardowali Helgoland

Lotnictwo angielskie dokonało nalotu ognia artyleryjskiego, ani pościgu lotniczego i wróciły do swoich baz. Bombowce angielskie nie ciągnęły na siebie ani

Kłęska Niemiec w Ameryce

PARYŻ. (Obsł. sp.). Według ostatnich doniesień, otrzymanych z Waszyngtonu oraz drogą okrężną ze stolicy Rzeszy, dekret prezydenta Roosevelta o zwołaniu na dzień 21 bm. nadzwyczajnych sesyj kongresu i senatu U. S. A. celem zrewidowania obowiązującej w Ameryce ustawy o neutralności, wywarła na sfery kierownicze Rzeszy olbrzymie wrażenie. Agenci hitlerowscy, którzy potrafili w ubiegłym miesiącu skaptować sobie część republikanów i udaremnić pierwsze usiłowania Roosevelta zrewidowania tej ustawy, donosili, że na razie Niemcy nie mogą się obawiać wystąpienia U. S. A. w razie wybuchu wojny w Europie, CO ZNACZNIE PRZYŚPIESZYŁO KRWAWĄ DECYZJĘ HITLERA.

Obecnie jednak okazało się, że wiadomości, dostarczone przez wywiad niemiecki, nie odzwierciedlały nastrojów w Stanach Zjednoczonych.

To też Berlin za wszelką cenę

Amb. Raczyński u lorda Halifaxa

LONDYN, (Pat). Minister Spraw Zagran. W. Brytanii lord Halifax przyjął wczoraj ambasadora R. P. w Londynie hr. Raczyńskiego, z którym odbył dłuższą konferencję. Następnie lord Halifax przyjął posła francuskiego w Londynie Corben.

Powrót urzędników polskich z Niemiec

KOPENHAGA, (PAT). Do Kopenhagi przybyli z Niemiec następujący urzędnicy konsulatów RP.:

Z Hamburgu konsul gen. Ryszanek, oraz urzędnicy Komar i Dziecielewski, z Frankfurtu konsul Gałdziński, Kwieciński, Szczepaniak, Łaszczyk, z Lipska — konsul Siczewski, Smoldldecki z żoną, Witkowski, Marynowski, Nowakowska, z Wrocławia konsul Kopen, Malinowski, Sztachelski, Długociński, Wiśniowski, Tarapata, Domerska, z Opola — Grześkowiak, Majster, Łoza, Polaczek, Kazimierzuk, Szczęsna, Wodzicki, Müller Miniszewski, Andruszkiewicz, Chmara z żoną i synem, z Piły — Drobnik, Witkowski, z Düsseldorfu — Korsk, dwóch Pałkowskich i z Berlina — Nowicki.

usiłuje prowadzić na terenie miast akcję dewersyjną, celem ponownego zaszachowania akcji prezydenta Roosevelta. Zwolennicy Hitlera, w większości swojej senatorowie i „kongresmaury” pochodzenia niemieckiego, przystąpili do akcji. Zorganizowano Ligę, która ma walczyć o utrzymanie w sile obecnie obowiązującej ustawy o neutralności. Liga ta, na której czele stanęli znani zwolennicy Hitlera senatorowie Borah i Fisch, z właściwym narodowemu socjalizmowi cynizmem otrzymała nazwę... „Liga Pokoju”, jakgdyby na urąganie najprymitywniejszym pojęciom o przyzwolności.

Hitlerowcy amerykańscy występują w całkiem innej skórze. Wówczas kiedy ich ideowi bracia w Europie w całym cynizmem zdemaskowali swoje barbarzyństwo, w Stanach Zjednoczonych operują się hasłami pokoju i miłości chrześcijańskiej.

W Stanach Zjednoczonych agitacja ta jednak NIE ZNAJDUJE TYM RAZEM POSŁUCHU.

W New Yorku PODCZAS ZEBRANIA LIGI WTARGNAŁ TŁUM, KTÓRY DOTKLIWIE POBIŁ AGITATORA.

Jednocześnie prawdziwi przyjaciele pokoju czynią wszystko, by rzucić na szalę rozgrywki europejskiej, celem przyćpienia jej końca, całą potęgę obu Ameryk. W kołach politycznych Paryża przywiązują wielkie znaczenie do oświadczenia ministra spraw zagranicznych Stanów Zjednoczonych i prawej ręki prezydenta Roosevelta, który zapowiedział zwołanie kongresu panamerykańskiego w najbliższym czasie, przy czym wszystkie państwa obu Ameryk już wyraziły zgodę na udział w tym kongresie.

Anglicy ze Szwajcarii jadą na front

LONDYN. (Obsł. sp.). Wczoraj Szwajcarię opuścił specjalny pociąg z 650 Anglikami, zamieszkałymi stale w Szwajcarii, którzy zgłosili się na ochotnika i udają się na front zachodni.

Odjeżdżających Anglików żegnały na dworcu tłumy Szwajcarów, wznosząc okrzyki na cześć koalicji, bohatersko walczącej Polski, Anglii i Francji.

Razem z Anglikami wyjechało również 32 Polaków zam. w Zurychu, którzy również zgłosili się na ochotnika. Zaciągną się oni pod sztandary armii polskiej, walczącej na froncie Zachodnim.

Teatr m. NA POHULANCE

Dziś o godz. 6-ej wiecz.

„ZIELONE LATA”

Ksieża na posterunkach

Prasa donosi, iż w wielu miejscach wólcach kraju nasze duchowieństwo gorliwie pełni swą ważną rolę duszpasterską, jednocześnie uświadamia ludność i przechodzące oddziały wojskowe o istotnym stanie rzeczy, podając dzienniki radiowe, kładąc tym samym tam; potwornym plotkom rozsiewanym przez Niemców. Trwającym na posterunku księżom proboszczom należy się najwyższe uznanie.

Napływ rekrutów w Kanadzie

Napływ rekrutów w Kanadzie jest tak znaczny, że rząd postanowił nie przyjmować ojców licznych rodzin.

Baczność Wileński Baon Harcerski!

Zbiórka I Kompanii Wil. Baonu Harcerskiego odbędzie się w niedzielę dn. 17 bm. o godz. 11 w Stacji Harcerskiej. Na zbiórce należy się stawić w mundurach harcerskich.

Czy bomby angielskie nie skrócą wojny?

Działalność lotnictwa angielskiego i francuskiego z dniem każdym staje się coraz bardziej ożywiona. Depesze wczorajsze przyniosły wiadomość o zbombardowaniu Essen i Norymbergi. O ile zbombardowanie Norymbergi ma raczej znaczenie psychologiczne, mające na celu osłabienie ducha partii hitlerowskiej, przez ostrzeżenie nie głównej kwatery ruchu, o tyle zbombardowanie Essen ma ważne cele strategiczne. Westfalia i Essen to cytadela niemieckiego przemysłu wojennego. Jeżeli ta cytadela legnie w gruzach, to armia niemiecka, której duch po klęsce 1918 roku pozostawia zapewne wiele do życzenia, zostanie pozbawiona jednego ze swoich główniejszych atutów.

Całkowite zniszczenie Westfalii, zajęcie Nadrenii, zniszczenie niemieckich kolei żelaznych, autostrad, składow benzyny itd. może znacznie skrócić ów trzytygodniowy termin wojny, zakreślony przez Chamberlaina.

Radio moskiewskie określa siły lotnicze niemieckie na 5000 aparatów. Siły angielsko-francuskie obecnie przenoszą już zapewne dwukrotnie siły nieprzyjacielskie. Całą siłą pracującą na rzecz Anglii i Francji kanadyjski przemysł lotniczy, a zapewne i włoski. Kto wie, czy zamiar za złoto dla zniekanej wojny w Abisynii i Hiszpanii Italii, nie płyną bombowce włoskie do portów angielskich z napisem „włoskie cytryny”, albo maszynowy rolniczy?

Nie znaczy to, żeby włoski przemysł lotniczy nie zaopatrywał i swego byłego sprzymierzeńca ze zła i na jej osi. Ale złamana polowa „osi” nie ma złota, a margaryny Włosi nie potrzebują. Anglia i Francja mogą płacić złotem. To też dostaną z Włoch i Hiszpanii to czego dusza zapagnie.

Reasumując, można stwierdzić, że jest śmiś w przededniu znacznego wzmożenia ofensywy lotniczej naszych sprzymierzeńców.

Anglicy, jako dzentelmeni ostrzegali, w pierw ludność niemiecką przy pomocy ulotek. Nie trze a lekceważyć i tej broni. Reżym hitlerowski jest reżymem młodym, nie może więc posiadać tego kredytu, zaufania co stara dynastia Hohenzollernów. Oczywiście, gdyby Anglicy poprzestali tylko na ulotkach, Niemcy może by się z nich nawet śmiali. Przypomną sobie jednak ich treść, kiedy zobaczą w gruzach swoje miasta, nietknięte podczas Wojny Światowej.

Od kilku dni Anglicy zamiast ulotek zaczęli rzucać bomby. „Chamberlain oświadczył w Izbie Gmin, że wobec zbombardowania otwartych miast polskich, czuje się zwolniony od obowiązku wydania zakazu zbombardowania otwartych miast niemieckich”. Gdyby Niemcy mieli chociaż odrobine sumienia, czy litości nad własnymi kobietami i dziećmi, powinni byłiby natychmiast zaprzestać zbombardowania miast polskich, znając ich jednak, wiemy, że tego nie zrobią. Będą woleli narazić niemiecką ludność na straszne skutki wojny totalnej, niż ustąpić ze swojej psychy krzyżackiej.

Tymczasem nastroje mas niemieckich

stają się coraz bardziej antyhitlerowskie. Korespondenci państw neutralnych donoszą z Berlina, że podczas ciemności OPL, ściany domów berlińskich pokrywają się ulotkami i napisami antyhitlerowskimi. Masy niemieckie nie upajają się zaborem polskich miast i masakrowaniem polskich kobiet i dzieci. Masy niemieckie mają już dość hitlerizmu i dość wojny. Masy niemieckie nie

chcą armat za masło, ale masła za armaty.

I dlatego, kto wie, czy II Wojna Światowa, nie będzie znacznie krótsza niż pierwsza? W r. 1914 wojna miała trwać sześć tygodni, a trwa a 4 lata. W r. 1939 ma trwać trzy lata, a kto wie czy nie potrwa znacznie krócej?

K. Leczycki.

Rada Miejska powzięła uchwałę wypłacania rezerwistom pełnych poborów

Rada Miejska na swym ostatnim posiedzeniu uchwaliła wypłacać wszystkim pracownikom miejskim, powołanym do wojska, przez okres 3 miesięcy pełne pobory. W wypadku dłuższego przebywania w wojsku pracownicy etatowi będą

otrzymywali pobory przez cały czas swej służby wojskowej, natomiast inne kategorie pracowników będą otrzymywały wyrównanie między wysokością uposażenia w służbie miejskiej i wojskowej.

Okręgowy Zw. Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych w Wilnie

zawiedamia zrzeszone spółdzielnie, że zostały zapoczątkowane specjalne dojazdy do spółdzielni rewidentów, celem przeprowadzenia doraźnych lustracji i zorientowania się w obecnych potrzebach spółdzielni, a przede wszystkim ustalenia z zarządcami tych spółdzielni sposobów przystosowania działalności spółdzielni do zmienionych warunków pracy i do wymagań obecnej chwili, szczególnie w dziedzinie aprowizacji i podniesienia produkcji.

Jednocześnie Okręgowy Związek zwraca się z prośbą do wszystkich instytucji i organizacji, które mogłyby wspomóc rewidentom w ich pracy oraz przy poruszaniu się po terenie, aby tę pomoc okazały.

Zbiórka opatrunków i bielizny

Powstające na terenie województwa wileńskiego Sekcje Zdrowia Komitetu Opomocy Wojsku mają za zadanie zjednoczyć pracę organizacji pracujących na terenie województwa we wszystkich jego ośrodkach.

Jest rzeczą zrozumiałą, że przy większych zadaniach w tym kierunku skutek przejazdu wojska, przybycia ewakuowanej ludności, istniejące organizacje samorządowe w postaci miejskich lub gminnych ośrodków zdrowia muszą zwiększyć swoją działalność. Wskazaniem więc jest, żeby

OCHOTNICZE ORGANIZACJE OBYWATELSKIE

przyczyniły się do wzmocnienia wydajności pracy przy gromadzeniu zapasów, materiałów leczniczych i opatrunkowych, poza tym by służyły pomocą w razie potrzeby.

Praca powinna być przygotowana i planowana, nie należy prowadzić pracy nieskoordynowanej i rozbitej — lepiej stworzyć jeden punkt dobrze zaopatrzony i oparty o istniejące organizacje, a nie szereg punktów iluzorycznych pozbawionych środków.

W razie niemożności zużytkowania materiału zebranego na miejscu należy przesyłać go pod adresem: Sekcja Zdrowia Wojewódzkiego Kom. Ob. Opomocy Wojsku. Wilno, Wielka 24. Apteka Uniwersytecka.

Do zbiórki wzywa się przede wszystkim organizacje kobiece, osoby zbierające winny mieć zaświadczenia Woj. Kom. Opomocy Wojsku, lub organizacji, która słu-

żyć będzie, i być zaopatrzone w kwiaty, rzuć Kom. Ob. Pom. Wojsku.

Zbierać należy wszelkie materiały czy stałe (nowe i stare) jak również zniszczone, przydatne na opatrunki, lina i bawełniane, prześcieradła, ręczniki, obrusy, serwetki, flanelę, watolinę, bandaż, oraz wszelką nawet najbardziej zniszczoną bieliznę, (także kolorową). Nieużyty bielizny pościelowej należy odkładać dla użytkowania jej w powstających szpitalach.

Zbierająca powinna mieć dwie osoby (pożądana młodzież) do pomocy w przenoszeniu i pilnow. zebranych materiałów oraz plecak, worek, lub kosz. Wszystkie zebrane materiały należy składać w wyznaczonej tymczasowo składnicy skąd po zebraniu większej ilości, albo po ukończeniu zbiórki, należy odstawić do miejsca zapotrzebowania i przeróbki, lub odstawić do Wilna, Wielka Nr 24. Apteka Uniwersytecka.

Sekcja Zdrowia Wojew. Kom. Ob. Opomocy Wojsku.

Książka, maszyna, bawol, rozwój

Czytelnia Nowości

Wilno, ul. Św. Jerzego 3

OSTATNIE NOWOŚCI

Lektura szkolna — Beletrytyka — Naukowe — Wysłka na prowincję

Czynna od 11 do 18.

Kaucja 3 zł. Abonament 1.50 zł

W jaki sposób gasić bomby zapalające

Ogólną zasadą przy tłumieniu płonących bomb zapalających jest przeczekanie, aż skończy się działanie rozrzuconych bomb, a następnie dopiero przystąpienie do samego likwidowania ognisk bomb.

Zasadą likwidacji umiejscowionego głównego ogniska bomby jest przede wszystkim niedopuszczenie do podpalenia podłoża ogniska i przedostania się ognia na niższe kondygnacje oraz przewanie niszczonego działania ogniska na najbliższe jego otoczenie z boków i od góry.

Przebieg likwidacji ognisk płonących bomb zapalających powinien przedstawiać się w sposób następujący:

1. Gdy bomba zapalająca przy wybuchu daje duże rozpryski płonącego środka zapalającego i utrudnia dostęp do głów

wnego źródła ognia, nie tłumić na razie amej płonącej bomby, lecz likwidować ognisko powstałe z podpalenia przez rozrzucone rozpryski i zapobiegać powstawaniu nowych źródeł ognia przez zlewanie wodą lub zasypywanie piaskiem zapalających się części pomieszczeń lub przedmiotów w otoczeniu.

2. Z chwilą zmniejszenia się intensywności rozprysków, zasypać piaskiem ognisko płonącą bombę, nie rzucać jednak piasku w środek ogniska, lecz obsypywać jego skraj dookoła, aż do całkowitego pokrycia bomby, zachowując przy tym największą ostrożność, gdyż chwilowo przerwane działania wybuchowe bomby może wystąpić ponownie i narazić gaszących na niebezpieczne oparzenia.

3. W celu zapobieżenia przedostaniu się ognia na niższe kondygnacje, na skutek możliwości przepalenia się podłoża bomby, należy w miarę możliwości:

a) przygotować opodal podłoża warstwę piasku grubości 5—8 cm. lub też wiadro z piaskiem,

b) przesunąć, jeśli się da (łopatem, grabiami, molykami itp.), zasypać piaskiem bombę na przygotowaną warstwę piasku lub wrzucić ją do wiadra z piaskiem (przy pomocy łopata lub szufli),

c) zasypać powoli już przesuniętą (zebraną w wiadro) bombę lub resztki jej części bomby, warstwą piasku grubości około 10 cm.

d) uszkodzone przez bombę miejsce zasypać wilgotnym piaskiem lub zlać wodą.

4. W wypadkach gdy ognisko bomby jest niewielkie (bomby o wadze do 1 kg.) po przykryciu ogniska piaskiem, zamiast przesuwania go na ochronione miejsce wrzuca się je wraz z piaskiem do kadzi lub beczki z wodą, gdzie po wypaleniu się gaśnie.

Po zlikwidowaniu wszystkich ognisk w rejonie działania posterunku przeciwpożarowego, należy sprawdzić, po upływie 30—40 minut, czy resztki bomb zupełnie ostygły, po stwierdzeniu tego wyrzucić je natychmiast poza obręb budynku. Ponadto należy uzupełnić materiały gaśnicze (woda, piasek).

Zarząd Wojewódzki Federacji Polskich Związków Obradców Ojczyzny w Wilnie

na podstawie uchwały powziętej w obecności przedstawicieli 18 federowanych związków — wzywa wszystkich oficerów i podoficerów rezerwy i w st. sp. nie wyłączając nie zrzeszonych oraz specjalnie wyreklamowanych do zarejestrowania się w ciągu dnia 16 i 17 września rb.

Oficerowie — w Związku Oficerów Rezerwy w lokalu własnym przy ul. Orzeszkowej 11, od godziny 9 rano do 19.

Podoficerowie — w Związku Podoficerów Rezerwy w lokalu przy ul. Św. Anny 2, od godziny 9 rano do 19.

Rejestracja jest przeprowadzana celem odpowiedniego przeszkolenia. Stawiennictwo obowiązkowe.

Mieszkańcy Wilna!

Zbiórka materiałów na środki opatrunkowe jeszcze trwa! Bądźmy ofiarni! Nie wlekając przygotujmy dary, aby zbierające nie czekały!

A. Mik.

Sprzeczności wewnętrzne ustroju społecznego III Rzeszy

Wkrótce po objęciu władzy narodowosocjalistycznej zniweczyli wszystkie inne partie polityczne, rozprawili się gładko z opozycyjnymi związkami zawodowymi. W ten sposób warstwa robotnicza pozbawiona została swojej własnej siły organizacyjnej i zewnętrznej reprezentacji. Ustawowo ugruntowano system monopartyjny, represjami, srogimi karami ścigając wszelkie przejawy pozahitlerowskiej działalności politycznej.

DRAMAT KAPITANA ROEHMA.

Niemiecy robotnicy a zwłaszcza bezrobotni, którzy zawiedli się na socjaldemokraty i komunisty, napływają do szeregów narodowo-socjalistycznych ludzając się, że Hitler zrealizuje zmianę ustroju społecznego. Te elementy liberalne rozumiały słowo socjalizm i stopniowo starały się wpływać na radykalizację programu, formując się w silne lewe skrzydło partii.

Ugrupowaniom tym przewodzili dwaj bracia Strasserowie, ośrodek

zaś bojowy lewego skrzydła stanowili dowódcy Oddziałów Szturmowych S. A., co tembardziej jest zrozumiałe, że przecież S. A. składały się w przeważającej części z najuboższych elementów robotniczych i bezrobotnej młodzieży. Szefem S. A. był kapitan Roehm.

Już parę miesięcy przed objęciem kanclerstwa przez Adolfa Hitlera, a mianowicie w końcu 1932 r. wybuchł w Narodowo-Socjalistycznej Niemieckiej Robotniczej Partii rozłam spowodowany przez Strasserów, którzy stracili nadzieję na zmianę programu i taktyki partii.

Po półtorarocznych rządach Hitlera elementy robotnicze poczęły się niecierpliwie daremnie wyczekiwać na realizację „socjalizmu”. W łonie regimenu narodził się niebezpieczny konflikt między lewym skrzydłem partii opartym o S. A. i nawiązującym współdziałanie z odłamem Strasserów oraz z niektórymi grupami socjalistów i lewicowych wojskowych skupionych wokół gen. Schleichtera — z jednej strony, z drugiej

zaś między prawym skrzydłem partii, złożonym z elementów reakcyjnych, a opartym o sztafety Ochrony SS. oraz o junkierską Reichswehrę.

Na czoło lewego skrzydła wysunął się Roehm, a na czoło prawego Goering. Zanosilo się na zamach przeciwko prawemu skrzydłu, który miał postawić wahaającego się Hitlera przed faktem dokonanym. Hitler jednak w obawie przed wojną domową zdecydował się na utrzymanie dotychczasowej linii prawego skrzydła i stłumił konflikt w sposób bezwzględny. Na rozkaz kanclerza Rzeszy dn. 30 czerwca 1934 r. rozstrzelano wielu starych bojowców narodowo-socjalistycznych z Roehmem na czele, przeprowadzono krwawą czystkę w szeregach partii i S. A., odebrano też przy tej sposobności życie wielu przedstawicielom dawnej opozycji. Głównym wykonawcą tej rzezi był Goering.

Konflikt społeczny w Niemczech znowu dał znać o sobie plamą krwi i na jakiś czas przewycięł tłumiony bezwzględnie przez Gestapo Himlera.

JAK WYGLADA WALKA Z KAPITAŁEM.

Skutkiem niedosłego puczu Roehma było jednak postawienie na porządku dziennym pewnych zagadnień społecznych. Wzmocniono więc frazeologiczne akcenty o walce z kapi-

talizmem w czynach zaś poprzestano na pewnym uplanowaniu gospodarki i pociągnięciu kapitalistów do większych świadczeń na Pomoc Zimową. Wzmiarian za obniżkę płac i stopy życiowej przedstawiono robotnikom piękne widoki panowania nad światem, przedsiębiorcom zaś nakazało ogólnie dbać o interesy pracowników i dla zatarcia różnic społecznych potaćczyć od czasu do czasu z robotnikami.

Widocznie jednak pracownicy nie mieczy nie potrafili ocenić dbałości kapitalistów o ich interesy i na tym tle musiały powstawać poważne tarcia, skoro wzmiarian za odebranie prawa do strajku postawiono urzędowego rozjemcę, który sam ma prawo rozstrzygać i odczytywać spory, wynikające z umowy o pracę.

Rozjemca taki może oczywiście przeciwdziałać nadużyciom lub aktom bezprawia, stosowanym przez pracodawców, pozatem jednak trzyma się w tych sprawach zasadniczej linii politycznej rządu hitlerowskiego, a nie społecznych interesów robotniczych.

FRONT PRACY.

Wszystkie powyższe zarządzenia nie zadawały aspiracji warstwy robotniczej. Dano jej więc też namiastkę związków zawodowych. Namiastka ta, wyprana z jakichkolwiek wartości

oryginału, posiada znaczenie dla rządu narodowo-socjalistycznego, ponieważ włącza opozycyjnie nastawione grupy społeczne w organizacyjną zaletność od partii hitlerowskiej.

Stworzono t. zw. „Front Pracy”, jako zawodową organizację wszystkich Niemców, pracujących wysiłkiem dłoni lub mózgu. Początkowo pomysły był „Front Pracy” jako organizacja pracowników najemnych, zanim przyszło do organizacji zastosowanej tu również koncepcję stanu w budowy społeczeństwa, co w rodzaju włoskiego korporacjonizmu We „Frontie Pracy” zgrupowano więc pracowników razem z pracodawcami, podzieleno ich według dziedzin gospodarki, włączono również rolników zrzeszonych w stan żywielski i złączono ich wszystkich nakazem wspólnej troski o rozwój i regulację narodowej gospodarki. „Front Pracy” jest więc zawodowo-gospodarczym związkiem, przynależnym do narodowo-socjalistycznej partii i przez nią prawnie kierowanym.

Charakterystyczne, że niezależnie od „Frontu Pracy” partia wydzieliła jeszcze osobne związki zawodowe jak np. naukowców, lekarzy, prawników, techników itp. ponadto zaś istnieją państwowe instytucje gospodarcze w postaci różnych izb, których działal-

KRONIKA

TEATR I MUZYKA

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— „Zielone Łań” na przedstawieniu wieczerowym o godz. 18.

— Dzś, w sobotę dnia 16 bm. po raz 3 wesoła komedia Puget'a „Zielone Łań”, którą doznała na czwartkowej premierze serdecznego przyjęcia przez rozhabowaną publiczność, darzącą brawami wszystkich wykonawców w osobach pp.: Jasnorzewskiej, Nawrockiej, Szafiarskiej, Blichewicza, Duszyńskiego i Nowosielskiego. Początek o godz. 18 (6 wiecz.).

— „Warszawianka” w Teatrze Miejskim

— W nadchodzący 19 września Teatr Miejski na Pohulance występuje z uroczystą premierą arcydzieła Stanisława Wyspiańskiego „Warszawianka” w reżyserii Leopolda Pobóg-Kielanowskiego. Przedstawienie po przedzielnym wstępie prof. Dra Konrada Górskiego oraz fragment „Nocy Listopadowej” St. Wyspiańskiego w reżyserii Bronisława Dąbrowskiego. W przedstawieniu bierze udział cały zespół artystyczny Teatru Miejskiego. Oprawa dekoracyjna Wiesława Makojnika.

RADIO

SOBOTA, dnia 16 września 1939 r.

6.56 Pieśń poranna. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka z płyt. 7.50 Wiadomości lokalne. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Słuchamy Lwowa. 8.30—11.57 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.00 Audycja południowa. 12.15 w przerwie: Gazetka południowa. 13.15—15.00 Przerwa. 15.00 Audycja dla młodzieży. 15.15 Muzyka z płyt. 15.50 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.10 Pogadanka aktualna. 16.20 Muzyka. 17.00 Nabożeństwo z Ostrej Bramy. Kazanie po nabożeństwie wygł. ks. p. Śledziński. 18.00 Audycja lokalna i komunikaty. 18.20 Słuchamy Warszawy II. 19.00 Audycja literacka. 19.30 Orkiestra mandolinistów „Kaskada”. 20.00 Słuchamy Lwowa. 20.30 Słuchamy Warszawy II. 20.50 Dzieńnik wieczorny. 21.00 Muzyka. 21.50 Pogadanka aktualna. 22.00 Dziennik wieczorny. 22.10 Rozmowa z Warszawą II. 22.15 Słuchamy Warszawy II. 23.00 Ostatnie wiadomości. 23.05 Słuchamy Warszawy II. 23.30 Za zakończenie programu.

Szpital polowy Funduje Szczuczyn

Powiatowy Obywatelski Komitet Obrony Narodowej w Szczuczynie postanowił ufundować szpital polowy. W tym celu rozpoczęto zbiórki potrzebnych sprzętów. Dojychczas zebrano 240 poduszek, 710 sztuk bielizny pościelowej, 998 szt. bielizny osobistej i 15 łóżek. Zbiórka trwa dalej i już w najbliższych dniach ufundowany zostanie dla armii szpital polowy na 80 łóżek.

W powiecie słonimskim zarządzone zostały również zbiórki materiałów potrzebnych dla szpitali wojskowych.

HOTEL „ST. GEORGES”
W WILNIE
Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach

LOKALE

MAŁY umeblowany pokój z niekrepującym wejściem do wynajęcia — zaułek 5-to Jerski 3 m. 3.

RÓŻNE

RABKA. Pensjonat „Margrabianka” otwarty cały rok — pełny komfort. — Piechocka, telefon 170.

DROZDZIE codziennie świeże. Firma „W. EPSZTEJN” — ul. Wielka 37.

— ZAGUBIONĄ książkę podręczną kat. „A” rocznik 1903 wydaną przez KU Postawy na imię Deliktor Władysław — unieważnia się.

SPRZEDAM mikroskop lekarski, Zygmontowska 4—14, godz. 3—5.

Zbiórka gazet

Wiemy wszyscy czym jest radio i prasa i jak pożądaną odgrywają one rolę w czasach, gdy uświadomienie obywateli stanowić może o zwycięstwie lub klęsce ogólnonarodowej. Jakże oczekujemy niecierpliwie wszelkich wiadomości lokalnych i komunikatów oficjalnych! Jeżeli więc to zainteresowanie tak jest powszechne u nas na tyłach walczących braci, to zrozumiała jest pożądanność z jaką nasz żołnierz chce wiedzieć, co o jego ofiarnym trudzie mynie ma kraj i świat cały zasłuchany w odgłosy dochodzące z pola walki, a sprzyjający tym jego bohaterskim wysiłkom.

Niech wie również ze sprawozdań i odczw różnorodnych grup społecznych i partyjnych, że cały kraj we wspólnym porwywie serc ołacza jego osobę najgłębszym uczuciem, że ocenia należycie jego dzielność i odwagę i o ile może śpieszy, by zadość uczynić wszelkim jego pragnieniom. W tym przeświadczeniu tym ohołniej walczycy będzie o to wszystko co stanowi świętą, a nieetykalną własność jego narodu — to jest całość i niepodległość Ojczyzny.

Oddajemy za tym przeczytane już przez nas najnowsze dzienniki i tygodniki i składamy je na podanych poniżej punktach miasta, skąd upoważnione do tego osoby zabierają je będą na dworzec i dostarczą przeleżającym oddziałom.

- Adresy składnic:
1. Nasza Księgarnia, ul. Wielka 42,
  2. Księgarnia Zawadzkiego, ul. Zamkowa 22,
  3. Cukiernia Rudnickiego, ul. Mickiewicza 1,
  4. Cukiernia Sztralla, ul. Mickiewicza 12,
  5. Cukiernia Sztralla, ul. Mickiewicza 22,
  6. Apteka Zajęczkowskiego, ul. Witoldowa 22,
  7. Księgarnia Św. Wojciecha, ul. Dominikańska 4,
  8. Nowa-Gospoda, ul. Niemiecka 1,
  9. Oplak Snarski, ul. Niemiecka 22,
  10. Apteka Miejska, ul. Wileńska 23,
  11. Apteka Ezensztada, ul. Zawalna 45
  12. Apteka Augustowskiego, ul. Kijowska 2,
  13. Apteka Mańkowicza, ul. Piłsudskiego 30,
  14. Apteka Staroniewiczza, ul. W.-Pohulanka 25,
  15. Apteka Piłkiewicza, ul. Zarzeczna 20,
  16. Apteka Paka, ul. Antokolska 42,
  17. Restauracja, ul. Wileńska 52,
  18. Cukiernia, Kalwaryjska 9.

LEKARZE

DOKTOR

Zeldowiczowa

Choroby kobiece, skórne, weneryczne, na rządów moczowych od g. 8—9 i 12—6, ul. Wileńska Nr 28 m. 3, tel. 277.

Początek o 2-ej, ostatni seans o 8-ej. — Tylko u nas

Film najnowszej produkcji

WSTAŃ I WALCZ

W rolach głównych: Wallace BEEBY i Robert TAYLOR

Nadprogram: „Polska w Gdańsku”

Chrześcijańskie kino „SWIATOWID” Mickiewicza 9

Wstrząsający swym realizmem dramat wojenny p. t.

„Ostatni pocałunek obleżonego miasta”

W rolach gł.: Dorothy Lamour, Lew Kayres i inni. — Krwawe walki na ulicach miasta Niszczycielskie naloży bombardów nierzycańskich. — Nadprogram: Kapitałna groteska kolorowa p. t. All Baba i 40 rozbójników

KINO Rodziny Kolejowej Dzisiaj, Mistrz maski **Borys Karloff** w arcyfilmie **ZNICZ „Powrót Frankenszteina”**
Wiwulskiego 2 Nadprogram: DODATKI. Początek o godz. 6-ej, w niedzielę o 4-ej

Dzisiaj. Najpiękniejsza aktorka Ameryki Kay Francis w filmie **OGNISKO** **Sama przez życie**
Pocz. seans. o g. 6, a w niedz. i święta o 4. Nadprogram: UROZMAICONE DODATKI

Giełda zbożowo-towarowa i Inniarska w Wilnie

z dnia 15 września 1939 r.

Ceny za owar standardowy lub średnio jakości za 100 kg w handlu hurtowym, parrylet wagon st. Wilno. (Len za 1000 kg f-co wagon st. załadowania). Dostawa bieżąca normalna taryfa przewozowa,

Żyto I standart	17.—	17.50
„ II	—	—
„ III	—	—
„ IV	—	—
„ V	—	—
„ VI	—	—
„ VII	—	—
„ VIII	—	—
„ IX	—	—
„ X	—	—
„ XI	—	—
„ XII	—	—
„ XIII	—	—
„ XIV	—	—
„ XV	—	—
„ XVI	—	—
„ XVII	—	—
„ XVIII	—	—
„ XIX	—	—
„ XX	—	—
„ XXI	—	—
„ XXII	—	—
„ XXIII	—	—
„ XXIV	—	—
„ XXV	—	—
„ XXVI	—	—
„ XXVII	—	—
„ XXVIII	—	—
„ XXIX	—	—
„ XXX	—	—

KAŻDY PRZEMYSŁOWIEC KUPIEC
zyska sobie najlepszą klientelę ogłaszając się w najpopularniejszym piśmie codziennym na Ziemiach Półn.-Wschodnich
KURJER WILENSKI
WILNO ul. Bisk. Bandurskiego tel. 99

AKUSZERKI
AKUSZERKA **Maria Laknerowa**
przyjmuje od godz. 9 rano do godz. 7 wiecz. — ul. Jakuba Jasińskiego 1a-3 róg ul. Przyjmuje od 1-3 i od 5-8

WRZESIEŃ 16 Sobota

Dzisiaj: Eufemii P. M.
Jutro: Stygm. św. Franciszka

Wschód słońca — g. 4 m. 55
Zachód słońca — g. 5 m. 33

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii USR w Wilnie z dn. 15.IX. 1939 r.
Ciśnienie — 759
Temp. śred. +16
Temp. najw. +22
Temp. najn. +13
Opad — 0,1
Wiatr — zmienny
Tendencja barom. — wzrost ciśnienia
Uwagi: chmurno

WILEŃSKA

DYZURY APTEK:

Dzisiaj w nocy dyżurują następujące apteki: Sokółowskiego (Tyzenhauzowska 1); Chomiczewskiego (W. Pohulanka 25); Miejska (Wileńska 23); Turgieła (Niemiecka 15); Wiwulskiego (Wielka 3).

Ponadto stale dyżurują apteki Paka (Antokolska 42); Szantyra (Legionów 10); Zajęczkowskiego (Witoldowa 22).

KOŚCIELNA

— Nowenna mszy św o zwycięstwo oręża polskiego.

Od dziś (16 bm.) do dnia 28 września codziennie o godz. 7 (w niedzielę o 6-mej) będzie odprawiała się w kaplicy Matki Boskiej Zwycięskiej, przy ul. Wilko mieńskiej 1, msza św. w intencji powodzenia i zwycięstwa oręża polskiego. Dnia 25 bm. odbędzie się nabożeństwo ku czci św. Krzysztofa — Patrona Wilna o opiekę nad naszym miastem.

Msze św. zamówili urzędnicy apteki centrali zaopatrywać i dyrekcji Ubezpieczalni Społecznej w Wilnie.

MIEJSKA.

— Sekcja Zdrowia Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Wojsku przypomina, że rejestracja osób chętnych do współpracy odbywa się nadal.

Zapisy przyjmuje Sekretariat Sekcji w lokalu gimnazjum im. E. Orzeszkowej — ul. Ad. Mickiewicza Nr 38 w dniu powszednie od godz. 9 do 14 oraz od 17 do 18, w niedzielę i święta od godz. 10 do 16.

— Dyrekcja Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wilna podaje do wiadomości, iż poczynając od dnia 16 września 39 r. Zakład Zastawniczy będzie czynny dla publiczności od godz. 8 rano do godz. 15,30 bez przerwy.

ność sypcha „Front Pracy” na plan dalszy, zostawiając mu właściwie za samodzielne zadanie tylko prowadzenie organizacji „Siła przez radość” (Kraf durch Freude).

Tak więc robotnik czy chłop nie miecki wzamian za składki otrzymuje od „Frontu Pracy” widowiska publiczne, polityczną kontrolę partii i ka ganiec na gębę. Niemiecki system mo nopartyjny udatnie zorganizował polityczną, administracyjną czy wychowawczo-młodzieżową podporę regimenu, lecz zawodowo-społecznej nie udało mu się stworzyć. „Front Pracy” jak i inne związki zawodowe przy należne do partii hitlerowskiej są prawie nieregulowane, niesprecyzowane, działalność ich ma wyraźne cechy propagandowej łataniny, a w sumie stanowią widomy znak nierozwiązanych komplikacji społecznych.

DOMKI Z KART.

Mimo tych niedomagań narodowego socjalizmu robotnik czy chłop nie miecki znoś pogorszenie stopy życiowej, ograniczenie własnych praw społecznych i tłumienie konfliktu społecznego mając przed oczami rasistowski miraż panowania nad światem. W zbrojeniową gospodarkę narodu hitlerzyzm wniósł rzeczywiście dużo pracy i organizacyjnych wartości, wykrzystując zdolność produkcyjną wiel-

— Mieszkańcy Kolonii Kolejowej zabiegają o ulgi w taryfie elektrycznej. — Z dnim 15 bm. elektrownia miejska przyjął od elektrowni kolejowej zaopatrywać nie w prąd elektryczny osiedla podwileńskiego Kolonia Kolejowa. Mieszkańcy Kolonii wystąpili obecnie do Zarządu Miejskiego ze zbiorowym memoriałem, w którym proszą o zastosowanie szeregu ulg, a w pierwszym rzędzie utrzymania opłat na poziomie, jaki był stosowany przez elektrownię kolejową.

ZE ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

— Rejestracja do baonu pracy. Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny zwraca się z gorącym apelem do wszystkich mężczyzn mieszkańców Wilna w wieku od lat 18 do 40, dotychczas niezarejestrowanych, do zgłoszenia się w lokalu Federacji ul. św. Anny 2, w celu zarejestrowania się do baonu pracy. Zapisy w dniu powszednie w godzinach od 9 do 15, zaś w niedzielę od 10 do 14.

— Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia świętego Wincentego à Paulo podaje do wiadomości, że biuro Stowarzyszenia przeniesione zostało na ul. Zamkowej 8—1 i będzie czynne codziennie — oprócz dni świątecznych — od godz. 10—13.

Biuro Pośrednictwa Pracy mieści się w tymże lokalu i czynne jest w dniu powszednie od godz. 10 do 13.

NOWOGRODZKA

— Zbiórka bielizny w Nowogródku. Sekcja Pomocy Żołnierzom przy Woj. Obyw. Komitecie Obrony Narodowej w Nowogródku pod przewodnictwem p. Sokółowskiego, przeprowadza obecnie akcję zbiórki materiałów opatrunkowych na potrzeby wojska w postaci lnu, płótna i bielizny lnianej. W tym celu sekcja wydała odpowiednią odezwę do wszystkich kobiet, organizacji kobiecych na terenie województwa. Jednocześnie prowadzona jest zbiórka materiałów na bieliznę dla żołnierzy. W pierwszym dniu zbiórki w Nowogródku zebrano większe ilości flaneli na koszule.

W LITWIE zgłoszenia na prenumeratę „Kurj. Wileńskiego” przyjmują: F-ma „SPAUDA” — Kaunas, Maironio 5-a; Księgarnia „STELLA” — Kaunas. Prenumerata miesięczna 5 litów

ko-kapitalistycznej niemieckiej ekonomii. Dziś jednak każde uderzenie polskiego bagnetu, każdy pocisk francuski, niszczący linię Siegfrieda bije w umysł niemieckiego narodu jak młot jedynym przeświadczeniem, że hitlerizm jest zgubną złudą, że dla tego zastrzyki morfiny nie warto było poświęcać tyle ograniczeń i pracy, by wreszcie zapłacić wojennym zniszczeniem i krwią.

Bunt przeciwko hitleryzmowi rosnąć będzie w Niemczech z każdym dniem i wyjdzie przede wszystkim z płaszczyzny konfliktu socjalnego, z tej piętły achillesowej narodowo-socjalistycznego systemu. Pojawienie się jego nazewnątrż będzie zapewne cokolwiek późniejsze, gdyż po bankructwie socjal-demokratów i komunistów, nowy ośrodek programowy i organizacyjny niemieckiego narodu będzie się musiał na nowo kształtować w czasie wojny, by wystąpić aktywnie pod jej koniec, biorąc na siebie smutny spadek po okresie hitlerowskiej psychozy.

Nielegalne opozycyjne ulotki i napisy, tu i ówdzie zdarzające się akty sabotażu, objawy niezadowolenia i demonstracje — to dziś pierwsze stadium społecznego fermentu, który od wewnątrz podminowuje III Rzeszę. Wu.

REDAKTORZY DZIAŁÓW: Władysław Abramowicz — sprawy kulturalne litewskie i wiadomości z m. Lidy; Zbigniew Cieplik — kronika zamiejscowa; Włodzimierz Holubowicz — sprawozdania sądowe i raporty specjalnego wysłannika; Witold Kiszka — wiad. gospodarcze i polityczne (depressowe i tele); Eugenia Masiejewska-Kobylińska — dział p. t. „Ze świata kobiecego”; Kazimierz Leczczycki — przegląd prasy; Józef Małusiński — recenzje teatralne; Anatol Mikuśko — felieton literacki, humor, sprawy kulturalne; Jarosław Nieciecki — sport; Helena Romer — recenzje książek; Eugeniusz Swianiewicz — kronika wileńska; Józef Świączki — artykuły polityczne, społeczne i gospodarcze.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Konto P.K.O. 700.312. Konto rozrach. 1, Wilno 1
Centrala: Wilno, ul. Biskupa Bandurskiego 4
Redakcja: tel. 79. Godziny przyjęć 1—3 po południu
Administracja: tel. 99—czynna od godz. 9,30—15,30
Drukarnia: tel. 3-40. Redakcja rękopisów nie zwraca.

Oddziały: Nowogródek, Bazylińska 35, tel. 169;
Lida, ul. Zamkowa 4/7, tel. 73; Baranowicz, Ułska 11; Łuck, Wojewódzka 5.
Przedstawicielstwa: Nieśwież, Kleck, Słonim, Stołpcy, Seczczyzn, Wołozyn, Wilejka, Olszanka, Grodno, Piłsk, Wołkowysk, Brześć n.B.

CENA PRENUMERATY
miesięcznie: z odnośnieniem do domu w kraju — 3 zł., za granicą 6 zł., z odbiorem w administracji 2.50, na wsi, w miejscowościach, gdzie nie ma urzędu pocztowego 3 zł. 50

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr, przed tekstem 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem 30 gr., drobne 10 gr. za wiersz. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Wyrzuty trzymastym drukiem liczymy podwójnie. Zastrzeżeń dotyczących druku „drobnych” nie przyjmujemy. Przydział ogłoszeń do odpowiednich rubryk zależy tylko od Administracji. Kronika redakc. i komunikaty 60 gr. za wiersz jednostopniowy. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe tabelaryczne 50%. Układ ogłoszeń w tekście 5-linowy, za tekstem 10-linowy. Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadesłane” redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń dotyczących ogłoszeń. Ogłoszenia są przyjmowane w godz. 9.30—16.30 i 17—20.